

III. évfolyam, 76. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - - 8 fillér.

Telefon szám 6.

HATÁRŐR

UJVIDÉK,
1907. július 10, szerda

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Ferencz József-tér

Kéziratokat nem adunk vissza

Megjelenik szerda, péntek
és vasárnap reggel.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Szálljunk le a lóról.

Erős munkálkodás indult meg olyan irányban, amelynek határozott célja az, hogy új utakat mutasson a szabad, vagyonos és művelt Magyarország kiépítésére törekvő magyar nemzetnek.

A kezdet nagyon nehéz, mert sok hibát kell előbb levétköznünk.

Mindenek fölött pedig azt a hatalmas igazságot kell bevinnünk a közfelfogásba, hogy csakis a munka nevesít. Miért?

Mert mi nem tudunk és nem is akarunk dolgozni. Nálunk az üzleti vállalkozás még nem tud lelkesíteni, nálunk a közgazdasági, a gyakorlati foglalkozás még nem szerezte meg magának azt a polgárjogot, melyet a nyugati államokban élvez s a mely ma már a nyugati államok lüktető élete. Angolországban a legfelső társadalmi osztály férfitagjai nem röstelnek az üzleti pályákon működni s nálunk még a középosztály is csak akkor adja gyermekét a kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági pályákra, ha annyira rosszul tanul, hogy felfogása szerint az egyetlen üdvözítő jogi pályát nem végezheti, — szóval — ha ostoba.

Itt a sarkalatos hiba. Nálunk a főuraknak nincs arra szükségünk, hogy a gyakorlati pályákon keressék boldogulásukat. Magyarországon a főurak és a nép erősek, de gyöngye a középosztály, a gerinc. Ezt elgyengítette az a körülmény, hogy ősi tradicionál fogva nem volt képes — és még ma sem képes — beleilleszkedni annak a nagyfokú közgazdasági haladásnak a keretébe, mely az egész kulturvilágot mozgatja.

A földbirtokát lassan élvező középosztályunk az, mely uri voltából sehogysen képes kivetközni; a helyett, hogy akkor, a mikor a ősi rög kiesszik lába alól, fölkeresné a jövedelmező, de vas-kitartást igénylő praktikus pályákat, továbbra is tanulja a jogot s a gentry gyermekekből lett hivatalnokok előzőlik az összes közpályákat s ebből kifolyólag megteremtődött az új középosztály, a predikátummal bíró, uri hajlamokhoz, ősi hagyományokhoz melegen ragaszkodó hivatalnok. Ez az új osztály még ma is, a mikor új áramlatok veszik körül s a mikor a megélhetési viszonyok oly végtelenül nehezek, úgy gondolkodik, mint Jókai egyik regényének a hőse — teljesen tönkrement birtokos, a kinek udvarán már szinte pergett a dob, de uri passzióról s a semmittevésről le-

mondani nem akar: „Mert a holdnak akkor is fényleni kell, ha teljesen fogytán van s vékony sarlójából a hegy csúcsa mögül csak a helye látszik”. Hát ez az. A mikor a fogyó holdnak finom sarlója a hegy orma fölött lebeg, a földön sötét, mély árnyak terülnek el.

Ezekbe a nehéz áruyakba kell nekünk világosságot vinnünk, bele kell a munka szeretetének fáklyáját állítanunk, hogy a nemzet gerince a saját és a nemzet javára megerősödjék. Ki kell a köztudathoz azt a fölfogást irtanunk, hogy a magyarnak nincs hajlama a gyakorlati és ipari foglalkozáshoz s ki kell a következetes rászoktatással véréből a keletre magával hozott tunyaságot irtani s nemcsak azt, de azt a gögös felsőbbégi érzetet is, melyet a lóháton honfoglaló eleinktől kaptunk öröklül.

Sok a tennivaló.

Máról-honapra a társadalomnak egy nagy rétegét a szélesre kitaposott ösvényről kimozdítani nem lehet, valamint az egész közéletnek sem lehet egyszerre új irányt szabni. A nemzeti kormány azonban iparfejlesztő programja keretébe fölvetette a szubvencionálást is, hogy idegenből csaljjon hozzánk iparunkat megteremtő, szakképzett, komolyan munkálkodó uri elemet. Reméljük, hogy az idegen elem, a mely segédkezni fog iparunk megteremtésében, átalakító, serkentő hatással lesz a mi középosztályunk, de egész társadalmunk káros, vétkes fölfogására is.

Gyermekeinknek az összes iskolákban állandóan kellene azt az ígét hallaniok, hogy a közgazdasági kérdések teljes átértése és a komoly munkálkodás a lényeg, hogy a gyakorlati pályákhoz immár oly emberi kvalitások kellenek, mint a tudományos pályákhoz, hogy a haladás és a praktikus munka emberei épen olyan eszmények, mint a hőskötemények hősei. Csak ha ifjuságunk tanítóinak ajkáról — a meggyőződés és a lelkesedés meleg hangján — fogja ezeket az ígétet hallani, csak akkor fog egész társadalmunk felfogása az új irány szellemében megváltozni s a mostani avult közszellem a modern egészséges közszellemnek helyet adni, mely az ernyedetlen munka és a takarékos jégében áll és a mely szégyelni, röstelni fogja a dologtalanságot és tunyaságot.

Ideje lenne iskoláink falait is megdöngetni, hogy takarodjék azokból a régi, avult fölfogás, mely a gyermekből csak az egyetemi pályák felé törtető ifjuságot igyekszik nevelni s adjon

helyet a modern szellemnek, mely fönnen hirdeti, hogy a modern szellemnek, mely fönnen hirdeti, hogy a gyakorlati munka nem taszítja le az embert az uri az uri polczról, de ellenkezőleg még magasabbra emeli.

Nálunk is érvényesülni kellene annak a kitűnő amerikai fölfogásnak, hogy hnyg a gyermekek gondos nevelése és tanítása a jövő nemzedékek boldogulásának, valamint a nemzetek és társadalmak emelkedésének veti meg az alapját.

Jóváhagyott közgyűlési határozat.

A javadalmi hivatal ügye a miniszter előtt.

Elutasított felebbezések.

A múlt év őszén a javadalmi hivatal ismeretes ügye országos szenzációvá nőtte ki magát. A decemberi közgyűlés foglalkozott ezzel az áldatlan ügygyel és energikus határozataival városszerte közmelegnyugvást keltett. A belügyminiszter ezévi június hó 24-én kelt és alább szószerint közölt véghatározatával a közgyűlés határozatát jóváhagyta és a felebbezéseket elutasította. A véghatározat így szól:

„A szabad királyi város közönségének

Ujvidék.

Szám: 60.397./1907. III.

A válaszirat alapjául szolgáló jelentés száma: 28863, 29224, 29387, 29538—1906, 363469/1907.

Tárgy: A városi javadalmi hivatalnál tapasztalt szabálytalanságok ügye.

A város javadalmi hivatalnál észlelt szabálytalanságok következtében a város közönsége 1906. évi december hó 13-án tartott bizottsági közgyűlésen 212 sz. a. hozott véghatározatával utasította a város tanácsát, hogy a Neuerer-Keppich és Brankovich céggel kötött szerződésnek a város közönsége részéről leendő egyoldalú felbontása iránt a szükséges intézkedéseket tegye meg, továbbá egy hét tagból álló vizsgáló bizottságot küldött ki azon utasítással, hogy a javadalmi hivatal kezelésénél előfordult mulasztások és szabálytalanságok elkövetőit derítse ki, — a szenvedett kár összeségét állapítsa meg és végül utasította a városi tanácsot, hogy a vizsgáló bizottság eljárásának befejezése után, ha büntetendő cselekmények tényálladéka látszanának fenforogni, ezeknek büntető uton leendő megtorlása iránt is haladéktalanul intézkedjék; a dr. Marczekovich Imre tanácsnok és Náray Talamér főszámvevő ellen indítványozott feyelmi vizsgálat elrendelését pedig megtagadta.

Ezen határozatot dr. Szlezák Lajos és dr. Horváth Géza, továbbá a Neuerer-Keppich és Brankovich cég felebbezték meg.

Ezt követőleg és a megejtett vizsgálat eredményeképp a város közönsége folyó évi január hó 5-én tartott bizottsági közgyűlésen 3 sz. a. hozott véghatározatával utasította a városi tanácsot, hogy a fenforogni látszó büntetendő feljelentést tegye meg, Staub Márton

„Waltham“

A LEGMEGBIZHATÓBB
Z S E B Ó R A
KIZÁRÓLAGOS ELÁRUSÍTÓ

Regényi István

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, LÁTSZERÉSZ, VÉSNÖK. Legnagyobb raktár arany

ezüst és drágakő ékszerekben, látszerészeti, cikkekben legdusabb
chinal ezüst raktár.

és Ziegesberger József szakértőknek 100—100 korona jutalmadját szavazott meg és tudomásul vette, hogy a város főispánja Dr. Marczekovich Imre tanácsnok és Náray Talamér főszámvevő ellen a fegyelmi eljárást elrendelte.

Ezen határozatokat részint az előterjesztett felekezések folytán, részint hivatalból a pénzügyminiszter ural együttesen felülbírálván, a város törvényhatósági bizottságának 1906. évi szeptember hó 13-án tartott közgyűlésének 212. számú határozatának azt a részét, amelylyel a város által az államkincstártól az 1905—1907. évekre megváltott borítal és husfogyasztási adók; a városi bor, hus- és szeszfogyasztási adópótlékok, továbbá a városi helypénzek és egyéb városi javadalmak kezelése iránt a város és Neuerer-Kepich és Brankovich cég között létrejött szerződés felbontására a városi tanács utasított, ezennel helyben hagyom, mert a szerződő cég megbízottja által elkövetett visszaélések és szabálytalanságok következtében, a cég szerződésbeli kötelezettségeit megszegte, továbbá mert egyrészt az államkincstártól megváltott borítal és husfogyasztási adók, valamint a városi fogyasztási adópótlékok kezelése iránt a város és kezelő cég között létrejött szerződésben meghatározott kezelési módozat, a borítal és husfogyasztási adó iránti törvények és szabályokba, illetőleg a város által a fogyasztási adópótlékok kezelése iránt alkotott kormányhatóságilag jóváhagyott szabályzatba ütköznek; másrészt pedig az érintett adóknak a városi javadalmaknak már életbeléptetett házi kezelése, a város háztartása szempontjából is kívánatos.

A hivatkozott 212/1906. sz. közgyűlési határozatnak azon részét pedig, melylyel dr. Szlezák Lajos és dr. Horváth Géza bizottsági tagoknak a javadalmi hivatalban észlelt szabályellenességeknek miniszteri szakközvegek által való megvizsgálására vonatkozó indítványa mellőztetett, szintén helyben hagyom mert egyrészt a város borítal és husfogyasztási adójának, valamint a zombori kir. pénzügyigazgató által a helyszínen már megvizsgáltatta, másrészt pedig a szóbanlevő szabálytalanságok következtében a várost ért kár összege a városi alszámvevő, továbbá a közgyűlés által kiküldött vizsgáló bizottság által megállapított.

A dr. Szlezák Lajos és dr. Horváth Géza bizottsági tagok felekezésében a vizsgáló elkövetők bünyügi üldözésére, továbbá a városi főszámvevő és a városi adóügyi tanácsnok fegyelmi vizsgálatára vonatkozólag tett indítvány mellőzésére vonatkozó kifogásaik a folyó évi január hó 5-én 3 sz. a. hozott véghatározat folytán tárgyalanná válván, az ismételt idézett 212 sz. a. hozott véghatározat idevonatkozó részének érdemi felülbírázata is tárgyalanná vált.

A fentidézett s folyó évi január hó 5-én tartott bizottsági közgyűlésében 3 sz. a. hozott határozatot szintén jóváhagyom.

A felterjesztett ügyiratokat további eljárás végett visszaküldöm.

Budapest, 1907. évi június hó 24-án,

a miniszter meghagyásából:

Hartl Sándor,
miniszteri o. tanácsos."

A húsról és vizsgálatának fejlődéséről.

A Határőr részére írta: Friedmann Mór, m. kir. állatorvos.

II.

A mint az ó- és középkorban a hus vizsgálatát fontos dolognak tartották, ehez mérten az orvosi tudományok fejlődésével, a vizsgálat is rohamos lépésekkel haladt előre, úgy hogy ma már a husvizsgálat, egy exakt tudományágot képez, mely hivatva van arra, hogy egyrészt az embereket káros, sőt gyakran veszélyes hús élvezetétől nemcsak megóvja; hanem kitanítsa, illetve figyelmeztesse arra is, hogy hitvány, esetleg romlott és értéktelen húst drága pénzért ne vásároljon.

A hús főtömégét a harántul csikolt izomrostok, a kötőszövet és az ezek között levő zsírszövet képezi. A jó és tápláló hús színe

élénk vörös színű, az izomrostok között fehér erezetséget, márványozottság mutat, mely a lerakodott zsírszövet. A jól hizlalt, fiatal ökrök húsában legtöbb a zsírszövet, azért a leg-táplálóbb, de legdrágább is. Az öreg lesóványodott marhától származó hús sötétebb színű, nem oly tömött összeállású, mint az előbbi, e mellett vizenyős. Erezetséget szintén mutat, de ez nem tévesztendő össze a zsírszövettel, hanem itt, az izomrostok sorvadtak, kevesbedtek és ez által a kötőszövet megszaporodottnak látszik. Az ilyen hús, evéskor kemény és iztelen. Az egészen fiatal marhák húsa kevés tápértékkel bír.

A hús élvezhetőségét nagyban befolyásolja az, hogy milyen idős állattól származik. Így a borjú húsa egész 10 hetes koráig, a birka és sertés hús általában finom rostozatú lévén, könnyen rágható és emészthető. A szárnyasok húsa még könnyebb eledel, mert nemcsak finom a rostozat, hanem az izomzat zsírmintes, mivel a zsírszövet a bőr alá rakodik le; vadak húsa szintén zsirtalan, pácizolva könnyű eledelt ad; a halaknak húsa sok vizet tartalmaz, azért tápértéke csekély.

A friss egészséges marhahúsnak jellegzetes, mondhatni kellemes, specifikus szaga van; ha a hús régi és romlott, azt leginkább az elváltozott homályos, megtört színéről és kellemetlen szagáról ismerjük meg. Ez különösen akkor érezhető, ha egy melegített késsel a húsból vágunk, a kést visszahúzával megszagoljuk és kellemetlen büzös szagot érzünk.

Ha a hús nyálkás kinézésű, szürkés-zöldes színű, ujjbenyomásra porhanyós és phosphorescáló színt mutat, az ilyen már határozottan romlott és óvakodni kell az asztalra hozni, mert nemcsak komoly gyomorbetegségeket okozhat, hanem felléphet az ugynevezett húsmérgezés, (allantiazis) mely gyakran veszélyes lehet és tömeges megbetegedéseket okozhat.

Óvakodni kell különösen nyáron az ugynevezett húslegyektől (Sarcophaga Carnaria) 10—14 milliméter hosszú, mely az által válik veszélyessé, hogy többnyire hullákon elősködik, lábaik és testük többi részével, a hullákról rájuk tapadt veszélyes anyagokat lerakják a húsból, midőn rajta lakmároznak.

Kóroktani szempontból 3 alakban lehet a hús veszélyes az emberekre. Ilyenek először, az állatokban tartózkodó belférgek. Így a trichina, melyet az ember a sertés hússal vehet fel, a sertések pedig patkányok hússal kapják. A trichinák kis, szürkés pontocskák alakjában, néha már szabad szemmel is láthatók a húsból. Embereknél többnyire halálos betegséget okozhat, — szerencsére nálunk nem igen fordul elő. De viszont gyakran található sertéseink húsból a borsóka, mely gyakran hosszas betegséget okozhat, mivel belőle a galandféreg fejlődik ki, ez azonban ki van zárva, ha a húst jól megfőzik, vagy sütik. A borsóka a húsból és szervekben könnyen felismerhető, mivel ott apró, borsó nagyságú hólyagokban látható. Tüdőkben, májban gyakran látni, kisebb-nagyobb ugynevezett víz hólyagokat, az ilyen szerveket árusítani tilos.

Veszélyesebb lehet a hús, ha különböző betegségek baciillusait tartalmazza, vagyis, ha oly állattól származik, mely e betegségekben szenvedett. Ilyenek a gümőkór, (tuberculózis) lépfene (anthrax). Életveszélyes különösen az ev- és genyverőségben szenvedő állatok húsa és nem egyszer, egész községek megmérgezését vonják maguk után. Veszélyes továbbá minden hús, mely lázas bántalomban szenvedő állattól származik, vagy melyeknél szétesési fekélyesedések, vagy üszkösödős folyamatok voltak jelen, mivel e bántalmak helyén mérgek (ptomainok) fejlődnek és a véráram által az állat egész szervezetét és így a húst is megmérgezik. Ilyen állatoktól származó hús veszélyessége a főzés által sem kisebbedik. Veszélyes továbbá az agóniában levő, vagy elhullott állatok húsa; nemkülönben az előzőleg különféle mérges orvosszerekkel kezelt állatoktól származó hús. Kerülendő végre a némely gourmandok által oly nagyszerűnek talált haut-gout hús élvezete, mely nem egyéb, mint a húsnak mesterséges rothasztása. Azonban ez nem tévesztendő össze azon eljárással, mikor a húst néhány napig

jég között hagyjuk, hogy ez által porhanyóbb, élvezhetőbb legyen, a mit a húsból képződő tejsav idéz elő.

A város milliós kölcsöne.

A városi törvényhatóság gazdasági bizottság hétfőn délután 1/4 órakor Szalay Lajos, kir. tanácsos, polgármester elnöklété alatt a városháza kis tanácstermében ülést tartott, amelyen Balassa Henrik, Mayer József törvh. biz. tagok, Japaviczka György dr. gazdasági tanácsos, Sztratimirovics László, városi tisztifőügyész, Náray Talamér, főszámvevő és a jegyzőkönyvet vezető Lakits János aljegyző vettek részt.

Szalay Lajos kir. tanácsos, polgármester tudatja a bizottsággal, hogy a gyűlés egyetlen tárgyát a város által felveendő egy milliós koronás kölcsönügyet képezi.

A város által eszközöndő óriási beruházásokhoz és új közintézmények létesítéséhez szükséges összeget a város nagyobb kölcsön felvételével kívánja fedezni. Több hét előtt a városi tanács a fővárosi nagyobb pénzintézeteket ajánlattételre szolitotta fel. Közülök egyik-másik tényleg ajánlatot is tett, de a pénz már akkor oly drága volt, hogy a gazdasági bizottság akkép döntött, hogy a kölcsönt egyelőre nem veszi fel. Azóta a pénzügyi viszonyok nem hogy javultak volna, sőt tetemesen rosszabodtak és mégis a város pénzügyi szükséglete újra aktuálisá tette a milliós kölcsön ügyét, amennyiben annak felvétele immár elődázhatlan.

Balassa Henrik, törvényhatósági bizottsági tag, az Ujvidéki Takarékpénztár érdemes vezérigazgatója a pénzkölcsön megszerzése érdekében összekötéseit, kiváló pénzügyi tudását felhasználva, a város közönsége részéről eléggé meg nem hálálható, pártatlan önzetlenséggel, fáradságot nem kimélt, hogy a város részére szükséges egy millió kölcsönt mennél jutányosabban megszerezze.

Balassa Henrik, mint törvényhatósági bizottsági tag a gazdasági bizottság határozott és ismételt felkérésére Bugapesten érintkezésbe lépett a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Részleg-gel, a Központi Jelzálogbankkal és még néhány tekintélyes fővárosi bankkal, de ezek egyike sem volt hajlandó a milliós kölcsönre a jelenlegi rossz pénzügyi viszonyok miatt ajánlatot tenni. Sőt a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank a városhoz intézett válaszában ezeket írja: „A pénzügyi nemcsak, hogy megjavult volna, de rosszabodott és így a jelenlegi időpontot nem tartjuk alkalmasnak a kölcsönügy lebonyolítására”. A levél azzal végződik, hogy a bank kéri a várost, hogy a kölcsönügyet kedvezőbb pénzügyi viszonyok beálltáig odázza el. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár a város megkeresésére érdemesnek se találta válaszolni.

Balassa Henrik, a budapesti bankoknál tapasztalt balsikertől nem riadt vissza és bécsi és prágai pénzintézeteknél puhatózkodott és pedig fényes eredménnyel.

A bécsi K. k. privilegirté allgemeine österreichische Boden-Credit-Anstalt Balassa Henrik közbenjárására a város megkeresésére azt a választ írta, hogy hajlandó volna az egy milliós kölcsönt 5.02 törlesztési hányaddal (annuitással) lebonyolítani. Balassa erre a budapesti bankokat újra felkereste és mindent elkövetett, hogy ezen feltétel mellett magyar pénzintézet csinálja meg az üzletet, de a fővárosi bankok álláspontjuknál merően megmaradtak.

A gazdasági bizottság hétfői ülésén ennek folytán Balassa Henrik a bizottság egyhangú helyeslése mellett a bécsi ajánlat elfogadása mellett érvelt. A bécsi bank 5.02 annuitással, a budapesti bankok legutóbbi ajánlatukban 5.44 annuitással akarták a kölcsönt lebonyolítani. Így tehát a bécsi és budapesti ajánlatok közt 38 fillér a különbözet, vagyis 1 milliónál a város a bécsi ajánlat elfogadásával 3800 koronát takarít meg évente. Ha ezt a 3800 korona évi megtakarítást a város megtökésíti úgy ez az összeg kamatos-kamattal 50 év múlva, — a kölcsönügylet végén, — a város javára 4 1/2%, mellett 712.691.05 kor. 5% mellett 852.388.56 korona megtakarítás. Jelent. Ennyivel olcsóbb tehát a bécsi ajánlat.

Ezek után nem akadhat egyetlen ember, aki lelkiismeretesen a budapesti banknak adna előnyt

A bécsi bank ajánlata a magyar pénzüzetek-
éhez képest összehasonlíthatlanul kedvezőbb.
Ilyen hatalmas különbségnél a magyar pénz-
intézetek nem számíthatnak arra, hogy a hazafi-
ság örve alatt az ő ajánlatukat fogadjuk el.
Üzletnél, a város polgárainak vagyonánál ily
óriási különbséget figyelmen kívül hagyni
bűn volna.

Balla Aladár dr. főispán a milliós kölcsön
ügyében e hó 11-ére, csütörtök délután 4 órára
rendkívüli közgyűlést hívott össze.

A városi törvényhatósági bizottság és így
Ujvidék öszpölgársága pedig igaz hálával
tartozhat Balassa Henrik törvényhatósági
bizottsági tagnak, akinek érdeme lesz, hogy
a város közönsége a mai rossz pénzüzetek
mellett ilyen aránylag elég kedvező, de a többi
ajánlathoz képest aránytalanul kedvezőbb
kölcsönhöz juthat.

Sportverseny Ujvidéken.

Az „Ujvidéki Tornaegylet” háziversenye.

Tavaly a legnagyobb cseben néhány lel-
kes sportkedvelő ifju kedvezményezésére
„Ujvidéki Tornaegylet” címmel egyesület ala-
kult, mely céljául tűzte maga elé, hogy Ujvidék
„hajdan erős” sportéletét feltámasztja, a sport
iránti érdeklődést felköltse és a legkülönfélébb
sportágak ápolásával az ifjuság testi fejlődését
előmozdítsa. Azóta az alig néhány tagból álló
egyesület csendes, de szívos munkássággal
megizmosodott, tagjainak száma rohamosan
meggyarapodott és a sport terén oly eredménye-
ket ért el, hogy Ujvidék büszke lehet, hogy
ilyen ifju atléta-gárdája van, mely az ujvidéki
színekét még sokhelyütt diadalmasan fogja
képviseelni. Közönségünk, sajnos, ilyesmi iránt
még érzéketlen. A sport nem bír elég ingerrel
réa, hogy lomha memtörődőségből megmoz-
duljon. Pedig úgy a testezés nemes sportja,
mint annak hivatott ápolói: ezek a derek,
fiatal atléta mindenképen megérdemelték volna,
hogy a Barnumszerűségért, Colosseumokért
lelkesező közönségünk szeretettel támogassa
őket.

Szombaton és vasárnap az „Ujvidéki Torna-
egylet” ifju gárdája közönségünknek bemutat-
ta a testező sportban elért igen szép eredményét,
mely eredmény örömmel és büszkeséggel töl-
tethet el bennünket és mindazokat, kik Ujvidék
sportéletét méltóvá szeretnék tenni „rég nagy
híréhez”. Mert évekket ezelőtt, amikor még a
néhai Sportegylet fénykorát élte, az ujvidéki
versenyek országos sporteseményszámba men-
tek, hol hazánk és a külföld legjelesebb baj-
nokai és mesterei adtak egymásnak találkozót.
Azóta megszűnt a Sportegylet, melynek helyébe
az „Ujvidéki Tornaegylet” lép és amely a
kezdet nehézségeivel küzd, de ifju tagjainak
ambíciója, ifju lelkesedése és szívós akaraterje
le fogja győzni az akadályokat és mihamarabb
izmos sportegylet, lüktető sportélet fogja hir-
detni, hogy Ujvidék minden tagadás dacára —
mégis csak kulturváros.

A sportversenyt két részletben rendezték.
Az első részét szombaton délután 6 órakor a
kerékpárversenypályán intézték el. Itt futották
le a 100 yardos és $\frac{1}{4}$ angol mérföldes síkfutást.
A jury Mayer József, tornaegyleti elnök,
Seelig József és Popovits Dávid tagokból állt.

A 100 yardos térelőny síkfutás kétség-
telen a legszebb, legizgatóbb versenyszám volt.
Oly kiváló erők mérték össze képességeiket,
kik országos versenyeken is oerekasan állnak
meg a helyüket. A két előfutam közül az
egyikben 1. lett: Spirka József, 2. Spirka
János, 3. Albrecht Károly. A második elő-
futamban 1. Findeisen Gusztáv, 2. Mattyus
Gyula, 3. Vermes Gyula. A döntő futamban
győztesek lettek:

- I. Spirka József scratsch, 10'5 mp.
- II. Findeisen Gusztáv (4 yard előny)
- II. Spirka János (5 yard előny)

Remek, izgató verseny, Spirka József,
a scratschmann biztos fölényvel könnyen győz.
Spirka József legutóbb a pécsi országos verse-
nyen negyedik lett, de oly kiváló erő, hogy
alapos training mellett hazánk legjobb futóival
is felveheti a versenyt és hozzá — a győzelem
biztos reményével. Findeisen és a másik
Spirka is kiváló futók. Mindkettő jeles erőssége
az ifju együletnek

A $\frac{1}{4}$ angol mérföldes térelőny síkfutás
kevésbé érdekes lefolyású volt. A handicapere-
zés sem volt jó, mert a kitünő jó futót:
Spirka János tulságosan kieresztették (18 m.
előny). úgy hogy a $\frac{1}{4}$ angol mérföldet végig
vezetve játszva győzött.

- I. Spirka János 18m. előny.
- II. Beluhorszky Géza 15 m. előny.
- III. Spirka József scratsch.

A többi versenyszámot vasárnap délután
6 órakor a lövöldében rendezték, mely ez
alkalommal sportkedvelőkkel élénken látogatott
volt. A versenynek az a körülmény kölesönzött
különös érdeklődést, hogy három jeles, or-
szágosnevű szabadkai atléta: Ognyanov Sve-
tozár, a kitünő híru rudugró, Pudler Gyula,
Délmagyarország 100 yardos futóbajnoka és
Ognyanov Miklos, jeles atléta versenyen kívüli
résztvettek és elismert kiváló képességeikről
ujabb fényes tanúságot tettek.

A versenyen néhány ujvidéki diák is részt-
vett, persze egyleten kívül és ők is fejlett
képességet árultak el.

Az 1000 méteres távgyalogló térelőny
versenyben, melyet a futaki országuton ren-
deztek

- I. lett Putsay Győző scratsch.
- II. „Häusler Lajos scratsch.
- III. „Gözl Bertalan (tanuló) (20 m. e.)

A magasugró handicap ismét szép verseny
volt, melyben a versenyzők igen szép eredményt
értek el.

- I. Spirka József (20 cm.) 165 cm.
- III. Mattyus Gyula (20 cm. e.) 165 cm.
- III. Popovits Dusan scratsch 160 cm.

Mind a három ugró szép tehetséget árult
el. Legkivált Popovits Dusan technikus, egy
délece, izmos szerb fiatal ember 160 cm-eres
ugrásával lelkes tapsokat váltott ki a közön-
ségről

- A súlydobás térelőny versenyben
- I. Findeisen Gusztáv (160 cm. e.) 11'05 m.
- II. Popovits Dávid scratsch 11'02 méter.
- III. Abrányi Lajos (130 cm. e.) 10'38 m.

Itt is Popovits Dusan érte el a legszebb ered-
ményt. 11'02 méteres dobásával tekintélyes
eredményt produkált. Megjegyezzük, hogy a
versenyzők az előírt 7 $\frac{1}{4}$ kilós súlynál
nehezebb súlylyal dobtak.

A rudugró térelőny versenyben

I. lett Mattyus Gyula scratsch 2'70 méter.
Mattyus eredménye meglepő volt. Traininggel
ez a jeles atléta kiváló sikereket érhet el.

- A szertornásásban magas korláton:
- I. Grosz Vilmos (5 ponttal) (tanuló)
- II. Gözl Bertalan (4 ponttal) (tanuló)

Grosz régi jó ismerőse a sportkedvelő közön-
ségnek. Remek tornamutatványaival már tavaly
feltűnt. Az idén megizmosodva, fejlettebb
tudással láttuk viszont

Az utolsó versenyszám igen érdekes volt.
A távugró térelőny versenyben egyforna jó
erők áltak egymással szemben.

- I. Spirka József (10 cm. e.) 5'65 méter.
- II. Popovits David seratsch 5'58 méter.
- III. Mattyus Gyula (50 cm. e.) 5'56 méter.

Legszebb eredményt Popovits David érte el,
aki meggyőzött bennünket arról, hogy igen
sokoldalú, szép jövővel kecsegtető atléta. Meg
kell jegyeznünk, hogy Beluhorszky Géza a
negyedik versenyen kivüliugrással (45 cm. e.)
5'66 métert ugrott, de a jury csak az első
három ugrást vehette figyelembe.

A versenyszámok után versenyen kívül a
szabadkai és ujvidéki atléta staféta futó
versenyt mutattak be.

A szabadkai stafetában Ognyanov Sze-
tozár, Ognyanov Miklós és Pudler Gyula

bajnok és Gadl Ferencz (ujvidéki kíségitő);
— az ujvidéki stafetában Spirka József,
Spirka János, Mattyus Gyula és Beluhorszky
Géza vettek részt.

A verseny a szabadkai staféta fényes
győzelmével végződött.

A verseny után tánc következett, mely
reggelig tartott.

Fiatal atletagárdánk merítsen a most
rendezett verseny hatalmas erkölcsi sikeréről
erőt, hogy fokozottak ambícióval fejlessék a
testedzés nemes sportját.

„Csak egészséges testben lakozik egész-
séges lélek”.

Tudósításunk nem volna teljes, ha a ver-
seny előkészítési munkálataiban fáradozott
Mattyus, Spirka, Abrányi, Weinfeld és Vermes
egyleti tagok kiváló buzgalmáról a legnagyobb
elismeréssel meg ne emlékeznénk.

Popovits Ignácét letartóztatták.

Egy kalandornő elfogatása.

Megint hamis pénzt csinált.

A Határőr olvasói élénken fognak emlé-
kezni arra a mindenféle szenzációt keltett
cikkre, amely Popovits Ignácé, az ismert és
jelenleg is börtömben levő hírhedt pénzhami-
sító feleségének kalandorságáról, csalásairól
rántotta le a leplet. Lelepleztük ezt az asszonyt,
hogy megmentsük a hiszékeny embereket attól,
hogy ennek a ravasz, bűnös csalónő karmai
közé kerüljön. Megirtuk, hogy ennél az asszony-
nál, annak boszorkánykonyhájában tett láto-
gatásunk alkalmával hamis husz koronás
pénzt találtunk, sőt a homisítványt a rendőr-
ségnél letétbe helyeztük.

Es csudálatos Popovits Ignácé tegnap-
előttig még mindig szabad lábón volt, sőt a
legvakmerőbb módon folytatta csalásait.

Végre a rendőrség türelme is megszakadt
és egy újabb esetben kifolyólag a híres szőke
asszonyt letartóztatta. Bűnügyi osztályának
vezetője Vései Elek rendőrkapitány tegnapelőtt
házkutatást tartott Popovitsnénél, akinél ötven-
koronás pénznek cink- és üveglemezét talált,
melyet természetesen lefoglalt és a hamisító
kalandornőt letartóztatta. Hurokra került egy
Tamás Mihály nevű ember is, akit ép Popo-
vitsnénél értek.

Vései a bpesti rendőrséghez a következő
távirati megkeresést intézte:

„Tamás Mihály budapesti dunaparti állo-
mási felvigyázó ma reggel Ujvidékre érkezett,
azonnal Popovics Ignáccal vadházasságban
élő felügyelet alatt álló Sztanko Katica la-
kására ment, honnét kijövet a rendőrséghez
előállított, nála 1330 korona találatott, azt
állítja, hogy Bartusek Mihály, dunaparti
állomási szivattyukezelő kérésére Sztanko
Kata (Popovicsné) látogatására jött, mert ez
Bartuseknek panaszkodott, hogy elhagyatva
van, miután Popovics pénzeszalás és hamisítás
miatt az ügyészségnél fogva van. Popovicsné
Sztanko Kata az állítja, hogy Tamásnak
névét sem tudja, őt nem ismeri s csak Po-
povicsot kereste és Spielmann Marcel Buda-
pest, Gyöngytyuk-utca 10. sz. alatt lakó cin-
kografus lakása iránt érdeklődött. Ügyészségnél
fogva levő Popovics mondja: Tamásra nem
emlékszik. Bartoschek párszor volt nála láto-
gatásban. Az ügyben nyomozásért távirati ér-
tesítést kérünk.

Ujvidék, 1907. jul. 7.

Vései Elek,
rendőrkapitány.”

Azalatt Popovitsné gyerekeivel, — akiket
miután senkisincs, aki gondozza, magával vitt,
— a rendőrség 5-ös számú cellájában várja
be a vizsgálat eredményét. A kalandornő férje
művének hivatott ápolójának bizonyult és így
került a rendőrség hálójába, ahonnan az ügyész-
ségnek fogják átadni.

COLOSSEUM PROJEKTGRAPH

VILLAMOS SZINHÁZ RÉSZVÉNY- TÁRSASÁG.

EURÓPA LEGNAGYOBB VÁLLALATA. 2000 kényelmes ülőhely. 3000 láng. Pazarfényű kivillágítás. Naponta két nagy előadás. — Első 7
órákor, második 8 $\frac{1}{2}$ órákor. Minden másodnapon szenzációs új műsor. Saját két 100 lóerejű gőzgép. A sétatér átellenében.
Bővebbet a falragaszok.

HIREK.

Személyi hír. Balla Árpád, az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt érdemes elnöke hétfőn reggel több heti üdülésre Lidóra utazott. — Marcekovich Imre dr. adóügyi tanácsnok hat heti szabadságáról visszatért és hivatalát újból elfoglalta.

Katonai szemle. *Üxküll-Gillenband Sándor gróf*, tábornok, a budapesti 4-ik hadtest parancsnoka a cs. és kir. 6-ik gy. e-nek helyben állomásozó zászlóalja felett hétfőn szemlét tartott és a délutáni gyorsvonattal Szabadkára utazott.

Adókvető bizottság. Az egyenes adót kvető bizottság, — mely *Molnár Miklós* ny. jegyző, földbirtokos elnöke alatt a város háza nagy közgyűlési termében tartotta üléseit, — hétfőn befejezte működését.

Az új kórház. A belügyminiszter a városhoz tegnap leiratot intézett, melyben tudatja, hogy az új kórház telkének közegészségügyi szempontból való megvizsgálására *Hajdu Imre dr.* miniszteri fogalmazót a kórház ügyek előadóját a legközelebbi napokban Ujvidékre küldi ki. *Hajdu dr.-ral* egyidejűleg *Kopecek György* műépítész a kórház tervezője is Ujvidékre jön aki ekkora a kész tervet és költségvetést is magával hozza. — Ezek után mi akadály sem lesz, hogy az új kórház építési és berendezési munkálataira az augusztusi közgyűlés az árlejtést ki is írja és hogy legkésőbb augusztus hó végével az építkezéshez hozzá lehessen fogni.

Ujvidék-Begecs-Transvaal. Mulatságos történet, melynél a legérdekesebb, hogy tényleg megtörtént. Ujvidék árvasszékénél valami örökösödési ügyben megidézték két érdekelt felet. Az egyik Begecsen, a másik Transvaalban, a délafrikai búr tartományban lakott. Egy időben ment el mind a két idézés. A transvaali idézés átvételéről szóló vétív már rég visszaérkezett, amikor a begecsi vétivet még erőlyesen sürgetni kellett, — fényes diadalára a magyar közigazgatás gyorsaságának. Pedig Transvaal csak valamivel messzebb van, mint Begecs, amely különben kocsin másfél órára van Ujvidéktől... De azért a transvaali vétív hamarabb jött meg.

Rendkívüli városi közgyűlés. *Balla Aladár dr.* főispán a városi törvényhatósági bizottságot e hó 11-ére, csütörtök délután 4 órára rendkívüli közgyűlésre hívta meg, amikor is a város által felveendő 1 millió koronás kölcsön ügye kerül tárgyalásra, melyről lapunk más helyén részletes hiradással vagyunk.

Bíróságunk köréből. A szegedi kir. ítélőtábla *Peluházy János* törvényhízi jegyző-augusztus hó 20-tól szeptember 30-ig terjedő időre szolgálatát véget a szabályai kir. járást bírósághoz küldötte ki.

Colosseum. Napról-napra zsufozásig telik meg a Colosseum mozgó fénykép vállalat hatalmas sátra és sok százan kénytelen elmenni mert már este 8 órakor jegyet egyáltalán nem lehet kapni. A vállalat előadásai az e szakmában látottak legtökéletesebbjét produkálják.

Elgázolt kis lány. *Manojlovits Milán*, városi tisztviselőnél *Moritz Mária* nevű 13 éves cseléd szolgált, akit tegnap este a kenyéru utcában egy sebesen vágató kocsni elgázolt. *Szvinjarev Milán dr.* orvos nyugtatta az első segélyt és a kis lányt az első mentésben részesítette. Az orvosi látletet szerint a kis lány sérülései súlyosak. Balkarja orsócsontjának fejecse letört és egyéb sérülései is 4 heti gyógykezelést igényelnek. A rendőrség a kocsni után kutat.

Iskolai értesítők.

— A felső kereskedelmi iskola értesítője, —
— Második közlemény. —

A m. kir. állami felső kereskedelmi iskola ezévi értesítőjében a VIII. fejezet a szertárak gyarapodását tartalmazza. A tanári könyvtárnak *Eckert János*, az ifjusági könyvtárnak *Szemere Gábor* tanár volt az öre.

A IX. ik fejezet az adományokat és jutalmakat sorolja fel. Ebből a fejezetből tudjuk meg, hogy néhai *Balla Pál* hagyatékából *Balla Aladár dr.* főispán, *Balla Árpád* és *Balla Emil dr.* az ujvidéki takarékpénztár 16021. számú betéti könyvecskére betett 102K és 70 f-t. azon óhajjal adott át az intézetnek, hogy ezen összeg, mint *Balla Pál* alapítvány,

addig helyeztessék el gyümölcsözőleg, míg annyira megnő, hogy belőle a Magyar Földrajzi Társaság „örökös tagsági díja fedezhető”. Amint a letett összeg a tőkésítendő kamattal együtt a tagsági díj nagyságát eléri, úgy az ujvidéki felső kereskedelmi iskola ezen társaságba lépjen be és a fizetendő tagdíjat ezen összegből fedezze. Az alapítványhoz a következő levelet irták: „Miatán a boldogult nagybátyánk egész életén át a földrajzi társaságnak lelkes híve volt s úgy ő, mint egész családnak a felső kereskedelmi iskoláknak tisztelői között mindig helyet foglaltunk ezen alapítvány által legjobban az ő szellemében véltünk eljárni.”

Juba Adolf dr. fővárosi orvos, városunk szülőtte 100 koronáról szóló betétkönyvecskét adományozott. Az alapító szerint az egész összeg egyszerre is oly ifju segélyezésére fordítható, ki miután tanulmányait itt elvégezte, ipari pályára lép és ez irányban továbbképzéséhez a szükséges anyagi eszközzel nem rendelkezik. A végleges döntést az alapító fenntartotta magának.

A jutalmak közül *Deymek Ferdinánd*, *Bruck Ferencz jubileumi alapítvány*, *Raabstern Gyula alapítvány*, *Teubner János*, *Königsäd-iller Emil*, *Königsäd-iller Hugo*, özv. *Kömpf-ner Adolfné* alapítványainak kamatai kerültek kiosztásra *Ujvidék város*, a *Ditzgen család*, az *Ujvidéki Takarékpénztár*, *Krón Rihárd*, *Kerger Agoston*, *Przybylovszki Oszkár*, *Abraham János* adományaival jó előmeneteli tanulokat jutalmaztak.

A X-ik fejezet az intézet elmúlt tanévének történetét tartalmazza.

A XI-ik fejezet a jövő iskolai évre szolgál a szükséges tudnivalókkal.

Az utolsó fejezet a női kereskedelmi tanfolyammal foglalkozik. A női kereskedelmi tanfolyam hivatásának magaslatán állt, ami legfőképen *Bruck Ferenc* igazgatónak és derek tanár gárdájának: *Eckert János*, *Eichner Szigmond*, *Fodor Sámuel*, *Nidermayer Gyula*, *Szemere Gábor* tanároknak és *Hellerné Zsófia* tanárnő érdeme.

A növendékek általában igen szorgalmasan teljesíteték kötelességüket, amit legkésebben az a körülmény bizonyít, hogy *Mártonffy Márton* udvari tanácsos és főigazgató ittlétekor legteljesebb elismerését fejezte ki. De dicséri a növendékek kitartó szorgalmát az elért fényes eredmény is. A tanév végén tartott nyilvános vizsgálat alkalmával 10 kitünően, 8 jelesen, 5 jól és 11 elégségesen felelt meg. Ez az eredmény annál örvendetesebb mert a növendékek közül többen nem magyarajkuak voltak és így a magyar nyelvvél is nehézségeik voltak. *Koch Ferenc* dr. egyetemi ny. rendes tanár a közoktatásügyi miniszter biztosa és *Straub Sándor* felsőiparisiskolai igazgató, a kereskedelmi miniszter biztosa szintén kiváló elismerésüknek adtak kifejezést. A női kereskedelmi tanfolyamot 37 növendék látogatta.

Politikai főmunkatárs: Kalmár Antal dr.

Felelős szerkesztő: Mayer József.

Társzerkesztő: Medvetzky Imre dr.

50 tetőablak,

egy egész házhoz való gipszdiszítés, és egyéb építési anyagok

Mayer Imrénél

kaphatók.

Első Ujvidéki
Gőztéglagyár

KISZÁCSI UTON.

Ezennel közhírré teszi, hogy a gyár üzemét megkezdte és a t. vevőket a legjobb minőségű anyaggal szolgálhatja ki. Kérjük szives pártfogásukat.

3—1

Gábel Károly,

mosó- és vasaló intézete

UJVIDÉK, fő-utca 25. szám.

Legjobb kiszolgálás.

Vállal gallér, kszelő, ingeket stb. fehérnemű finom tisztítására. 6—6.

ÜGYES FÜSZERES SEGÉD

azonnal

felvétetik **Ludwig József**,

1—1. fűszerkereskedésében Uri-utca.

Eladó.

Egy kétfogatu igen jó karban lévő teher kocsni (Strafkocsni) továbbá egy alig használt szép Stayerkocsni két két ülőses ülés-sel, **Kovács Bálintnál**, futaki-utca 67. 3—2.

Uj boroshordókat

ajánl 25 litertől fölfelé

Wachtl Imre

kádár, okleveles szőlő és pincekezelő.

Ujvidék Fetőfi-utca 8. sz.

15—1. saját házában.

Ribnyákon

BALLA és ROHONYI szőlők közt

1 1/2 hold beültetett prima szőlő eladó!

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Répa-Mag

óvári, obendorfi óriás Duppani zab. Dollár zab, Székely és kora amerikai lófogú tengerik Karós és törpe babok. Gyorsfejlődési Poland china

Magyar-bikák

kan-malacok, Pekingi gácsérok. Lámpanélküli költőgépek Pekingi kacsa-, emdei lud-, fehér és fekete Orpington toljásokra elő-jegyzéseket elfogad

gróf TELEKI ÁRVÉD

drassói uradalmi intézősege. u. p. Koncza.